Ч. 274 — Пятниця 8 (20) грудня 1895. — Рік V.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр

Голоси праси о рускій депутациї.

Хто лиш трохи спокійно і безсторонно розважить в який спосіб руска депутация предложила Є. Вел. Цісареви, все одно чи оправдані чи неоправдані жалї, мусить признати, що спосіб той був не то вже не політичний, але й вельми нетактовний, відбираючий вже наперед вагу такому рішучому крокови, бо виставляючий єго на просту демонстрацию, тим поганїйшу, що она поважилась сягнути навіть до усьвяченої особи самого Монарха, котрий з такою печаливостию як рідко який монарх дбає про свої народи, а рускому народови специяльно заявляв многократно свою ласку. Тож слова Монарха сказані до делеґатів рускої депутациї зробили на всїх здоровомислячих пригнобляюче враженє і длятого хто лиш трохи прихильний рускому народови, бере его в опіку і зовсїм справедливо показує, що вина за так нерозважний і неполітичний крок не спадає на цілий нарід, лиш на тих кілька одиниць, котрі з особистої амбіциї і завзятости обаламутили часть народу і спонукали єї до кроку, з котрого вже наперед не можна було сподївати ся доброго успіху. На доказ, як дивить ся на сей найновійший крок Русинів розважнїйша часть віденьскої праси, наводимо тут єї відзиви в сїй справі.

N. W. Tagblatt, орґан демократичний, котрий симпатично і прихильно відозвав ся о рускій депутациї, коли она явила ся у Відни, каже тепер в статї під заголовком „Цісарске упімненє“ ось що:

„Відповідь, яку дав Цісар рускій депутациї, есть дуже поважного характеру. В нїй пробивають ся так само виразно готовість і прихильність для бажань і жалоб австрийских підданих як також строге осудженє змагань до робленя якоїсь пресиї, підшептуваних деякими аранжерами. Монарх завірив депутацию, що вручила єму мемориял, не лиш о тім, що нарід руский его так само близько обходить, так і другі народи монархії, але й обіцяв розслїдити жалоби основно і зарадити злому, о скілько жалї на него суть оправдані. То треба особливо зазначити, бо з того показує ся знову, що Цісар Франц Йосиф зовсїм не замикає приступу до свого престола своїм підданим, лиш держить єго завсїгди отвором для справедливих просьб і жалїв. Слова зверхника держави не містять в собі нї найменшого натяку, мов би то руска депутация з засади не була радо принята. Дармо старав би ся хтось вказати на якийсь уступ у відповіди, з котрого виходило би, що Русинів припущено до авдиенциї менше прихильно, як другі депутациї, котрі коли небудь звертали ся з своїми бажанями до Корони. І нема сумнїву — коли-б справа мала була иншу форму, коли-б була вільна від демонстративного характеру, то принятє мемориялу було би певно обмежило ся лиш на то, що становить першу часть відповіди цісарскої: завіренє своєї прихильности і обіцянє розслїдженя, евентуального зарядженя станови і подїям згаданим в жалобі. Але коли ті, що аранжували похід Русинів до Відня, уважали за добре вибрати форму громадної депутациї і згори надати цїлій справі ознаку не депутациї руского народу, шукаючої помочи, лиш вдоволеної демонстрациї, то Цісар видїв ся спонуканим закінчити свою відповідь прикрим і поважним упімненем, так поважним, яке вже від давна не дало ся почути з того місця“.

А дальше каже згадана ґазета: „Коли же при так щирім принятю, при якім відбувають ся всї авдиенциї в цісарскій палаті, і при тім почутю справедливости Цісаря, котре при кождій нагоді знаходить ясний вираз, почулись слова, які містить в собі відповідь рускій депутациї, то дасть ся зрозуміти, що они вийшли з дїйстного поважного невдоволеня. То повинні добре ті розважити, що подають руку до таких демонстраций. Они повинні розважити, що прихильне чувство, яке має пануючий для якогось народу, есть дорогим скарбом і скорше треба все усувати, що може его закаламутити, як уближати єму жалобами, убраними в „невідповідну“ форму.

З нагоди появленя ся рускої депутациї у Відни написала Sonn.-u. Montags Ztg.:

Русини уважають, що мають причину жалувати ся на покривдженя і на надужитя при послїдних виборах. Того не возьме їм нїхто за зле. Але то мусить викликати здивоване, яких способів уживають проводирі Русинів, шоби ремонструвати против кривди заподїяної їх народови.

Хотять повести депутацию перед Цісаря. Добре. Не хочемо розбирати того, чи перепадене при виборах есть оправданою причиною виступати перед Цісаря з жалобами. Після теориї перепавшого кандидата до сойму Романчука, не здивувало би, коли-б також і др. Бльох з невдоволеня через свою неудачу, повів до цісарскої палати своїх прихильників з жалобами на „терориям“. Чи проводирі Русинів уважають за можливе станути перед троном на чолї громадної депутациї зложеної з більше

---

8)

Дещо з технїки.

IV.

Воздух в службі чоловіка — Вітраки до машин в господарстві. — Воздушна сикавка до тріпаня і замітаня. — Чи будемо літати, чи їздити по воздусї. — Крилач Лїлїенталя і парові орли Максіма.

(Дальше).

Ще кілька слів мусимо тут сказати що до історії лїтаня при помочи крил. Перший, що на основі механїки лету птахів старав ся зробити машину до лїтаня, був славний італїяньский маляр, Леонардо да Вінчі (1452 до 1519). Був то чоловік вельми учений, котрий крім малярства займав ся також науками природними, головно анатомією, астрономією, ґеоґрафією і механїкою. В оставших по нїм паперах найдено докладний рисунок машини до лїтаня при помочи крил; есть то рід корабля в видї птаха. Крила того птаха мав після думки Леопарда порушати чоловік руками а до підлїтаня з землї придумав він був окрему машину, котра мала цїлий прилад разом з чоловіком підкидати в гору. Пізнїйше придумувані машини до лїтаня не поступали анї на крок на перед і мали хиба лиш значінє забавок. Найцїкавійшу з таких машин зробив був італїяньский інжинїр Форлянїні в 1877 р. Єго машина мала вид чотирох крил, причіплених до дручка на лад тої шруби, що порушає кораблї. Всї крила разом мали 2 квадр. метри, а до дручка була причіплена мала, парова машина, котра обертала крилами, як шрубою. Під машиною знов була дута, сталева куля, в котрій знаходила ся сильно огріта пара, що порушала машиною. Цїлий той прилад важив всего лиш півчетверта кільоґрама, а коли его пущено перший раз у воздух, то він підлетїв на 13 метрів високо, а відтак спадаючи, улетїв ще 20 метрів далеко. На тій пробі й стануло.

Пізнїйше пробовано ще кілька разів робити всїлякі машини до лїтаня, але всї они показали ся непрактичними. За то почало ся більше і докладнїйше розслїджуване лету птахів, до чого показалась дуже помічною т. зв. моментна фотоґрафія (прилад фотоґрафічний, при помочи котрого можна здоймати в дуже коротких хвилях, в частях секунди, фотоґрафії з предметів, що порушають ся, хоч би навіть дуже скоро). Розсліди ті показали насамперед, що коли птах летить і бє при тім крилами, то не порушає ними взад, як то на око здає ся і як донедавна загально думано, але противно, порушає ними вперед. Відтак показало ся, що коли якийсь предмет взагалї має летїти при помочи крил, а займає н. пр. 2 квадрат. метри простору, то розкриле (витягнені крила) мусять займати 4 квадрад. метри простору, 3 квадрат. метри, потребують 9 разів так великого розкриля і т. д.; наконець що крила мусять бути трохи вигнуті н. пр. як пригорщ, і що при летї треба їх ставити косо проти вітру. На тих основах зробив Лїлїенталь свій крилач і лїтає ним та дав — як вже знаємо — доказ, що чоловік може зовсїм безпечно удержати ся на крилах у воздусї. Тепер ще треба дальшого доповненя до сего способу лїтаня, але здає ся, що при тім не обійде ся без якоїсь машини.

Вернїм же тепер до бальонів. Як звістно, можна підносити ся у воздух тим способом, що величезний міх з густої, шовкової материї, помащеної ще якимсь покостом, наповняє ся або огрітим воздухом, або ґазом, лекшим від воздуха. Міх той, або бальон, підносить ся зараз в гору. В причіпленім до него коши, або в т. зв. човенци, можуть сидїти і люди і разом з бальоном летїти у воздух. Такі бальони роблять вже з давен давна і они набрали в послїдних часах навіть досить великого значіня. Уживають ся двоякі бальони: зовсїм вільні, котрі дістаївши ся в горішну часть воздуха, там, де есть вітер, летять з вітром в ту сторону, в котру він їх несе, або бальони на припонї, привязані до дуже довгої линви, так, що можуть з нею підносити ся аж до висоти 1000 метрів. Зовсїм вільних бальонів уживає

як двіста голов? Чи не можна би було осягнути ту ціль, коли-б була постарала ся о авдиенцию депутация зложена з трох або пять членів? Чи треба було тягати аж сотки в трудом і коштами, та серед зими до Відня?

Ті сотки вказують на то, що проводирам Русинів залежало на тім, щоби у Відни демонструвати ще длячогось иншого. Першим їх дїлом у Відни було зложити свій поклін дрови Люеґерови і они пішли просто з двірця Північної зелїзниці на збори антисемітів на Гернальзї. Ба, чи др. Люеґер єсть першою инстанциею, котра рішає, заким справа буде предложена Цїсареви? Чи дорога від Ґшвандиера найблизша до найвисшої канцеляриї кабінетової?

Перегляд полїтичний.

В двох послідних днях вела ся дальша дебата над буджетом і ухвалено також закон санитарний. Підчас дебати над участию в спільних видатках виступив Люеґер дуже остро против Угорщини і викликав знову бурливі сцени в Палатї. — На вчерашнім засїданю послів внесено протест против вибору дра Трахтенберґа в Коломиї. Пос. Штайнер ставив пильне внесене в справі недопущеня учительок у Відни на посади управительок. Пильність внесеня відкинено.

Комисия буджетова ухвалила провізорию буджетову до кінця марта 1896 р.

На віденьскій біржи був вчера ще більший переполох як дня 9 падолиста. Курс паперів упав від 10 до 20 зр. Що було причиною сего переполоху, нїхто не знає.

З Константинополя доносять, що Вірмени спалили коло Цейтуна десять сїл турецких, убили 266 Турків а около сто покалїчили.

Межи Сполученими Державами а Анґлїєю настав поважний конфлікт в справі Венецуелї. Однакож в берлиньских кругах політичних не припускають, щоби конфлікт сей довів остаточно до якоїсь грізної крайности.

Новинки.

Львів дня 19 грудня 1895.

— **Іменованя.** П. Президент Мінїстрів іменував інжинірів: Фр. Михаловского, Володисл. Адамчика, Ант. Висоцкого і Тита Павловского старшими інжинерами, а ад'юнктів будівництва: Вікт. Будзиньского, Евст. Паненку, Фр. Ґоломба і Леон. Чинцеля інжинерами для державної служби будівництва в Галичинї. — Львівский ц. к. висшій Суд краєвий іменував канцелїста ц. к. повітового суду в Перохнику, Ів. Радза, ад'юнктом канцелярийним ц. к. окружного суду в Коломиї. — Львівский ц. к. висшій Суд краєвий надав канцелїстам окружних судів: Йос. Давидови в Перемишли і Вас. Тимцикови в Коломиї посади ведучих ґрунтові книги, а то першому в Перемишли, а другому в Коломиї. — Президия ц. к. краєвої Дирекциї скарбу іменувала податкового практиканта Конст. Миськевича помічним урядником для справ домово-касових, а рахункових підофіцирів Мих. Дорошевич-Підгородецкого і Ферд. Сляного асистентами цловими.

— **Відзначеня.** Є. В. Цїсар надав старшому учителеви шестиклясової школи народної в Коломиї Гр. Кульчицкому золотий хрест заслуги, а возьному при висшім Судї краєвім у Львові Ант. Лїппелеви срібний хрест заслуги з короною.

— **Ц. к. краєва Рада шкільна** ухвалила на засїданю з дня 16 с. м. між иншими: 1) Затвердити вибір Мих. Губицкого управителя 4-клясової школи мужескої ім. Конарского в Перемишли на представителя учительства до тамошної ц. к. окружної ради шкільної і вибір Людв. Лїйчака управителя 4-клясової школи народної в Струсові на представителя учительства до ц. к. окружної Ради шкільної в Теребовли; 2) перемінити від 1 лютого 1896 школи одноклясові в Циганах і Дубровици на двоклясові; 3) приймити до відомости справоздане краєвого інспектора шкільного з люстрациї ґімназиї в Золочеві.

— **Загальні збори філії „Просьвіти"** в Станїславові відбули ся дня 1-го с. м. З справозданя видїлу дізнаємо ся, що видїл в справі заснованя „Народного Дому" в Станїславові прийшов до пересьвідченя, що то дасть ся перевести найлїпше акциями. Видїл зносив ся з особами, що стоять близше до міщан і ремісників, щоби основати в Станїславові читальню для міщан і ремісників. Аби оживити існуючі в Станїславівщинї читальнї і перемінити їх на читальнї „Просьвіти", зложив ся комітет відчитовий, що має почучаючи вічити, на котрі згромаджує ся велика сила селян. Видїл рішив ся також закладати сїльскі каси позичкові на підставі окремих статутів. Загального доходу мала філія від 1894 р. 102·37 зр., розходів 100·90 зр. лишає ся в касї 1·47 зр. До нового видїлу ввійшли: о. Бариш, п. Гурик, проф. Кокорудз, др. Коцюба, о. Озаркевич, селянин Яків Ткачук і о. Шепарович, а яко заступники видїлових пп. Гузар Лев, Мостович і Петрик. Опісля держав др. Коцюба дуже поучаючий устний виклад про молочництво в малім ґаздівстві. Принято слїдуючі внесеня: о. Шепаровича, щоби скликати віче господарске до Станїславова; дра Коцюби щоби устроїти з селянами екскурзию до села Камінної для наочного пізнаня там хованої раси худоби; о. Бачиньского, щоби скликувати збори з відчитами по селах і місточках.

— **Холера.** Дня 17 грудня було з попередних днїв 5 недужих на холеру осіб в лїченю; до того занедужало 5 осіб, а то в Брикули новій теребовельского повіта, так що на дальше остало 10 недужих на холеру осіб.

— **В справі скритоубийства** довершеного онєгди в будинку Старопигиї у Львові на особі Доськи Голод — о чім ми вже писали — викрила полиция, що того злочиньства допустив ся муж Доськи Василь в спілцї з своїм знакомим льокаєм Стефаном Мовчком. Голод, що спершу випирав ся всякої вини і викручував ся, признав ся до злочину аж третого дня при четвертім переслуханю і видав свого спільника Мовчка. Нещастну жінку звабив Голод до прачкарнї о 7-ій годинї вечером дня 13 с. м. і там кинули ся оба злочинцї на свою жертву та задушили її а відтак повісили. Мовчко признав ся також до вини. Обох скритоубийників відставлено до слїдчої вязницї при карнім судї.

— **Спроневірене.** Як доносять з Тернополя,

ся мало, хиба що дехто „показує ними штуку" — зарабляє на хлїб щоденний. За то бальонів на припонї уживають дуже часто і з великим успіхом в цїлях наукових і воєнних. Щоби розслїдити стан воздуха і з'явища в нїм високо в горі підносять ся люди привязаними бальонами о скілько можна, як найвисше а відтак пускають від них ще другі менші бальони, котрі мають ще висше підлетїти. Впрочім уживають ся до сего так само і зовсїм вільні бальони.

Найбільше однакож значіне мають бальони на припонї у войску і тепер майже при кождій армії европейскій заведено окремі віддїли бальонові. Розходить ся о то, щоби з такого бальона придивити ся куди і в якій більше менше силї порушають ся войска неприятеля. В бальонї сидить офіцир, котрий слїдить за рухами неприятеля, робить рисунки і фотоґрафує, а коли потреба, дає знати з гори або телефоном, або спускає по припонї в долину торбинку зі своїми письмами і рисунками та фотоґрафіями. З такого бальона видко при чистім воздусї з висоти 800 метрів на 10 до 12 кільометрів далеко доокола. Одна лиш в тім недогода, що коли в горі сильний вітер, то круглим бальоном кидає так сильно на всї боки, човенце під ним так трясе ся, що не лиш дуже трудно що писати, але навіть і розглядати ся, і треба вже не малої вправи, щоби можна добре роздивити ся та зміркувати, що робить неприятель. В найновійших часах стали длятого робити подовгасті бальони, котрі підчас вітру стоять спокійнїйше, але они знов при спокійнім воздусї не дуже придатні до служби.

Воєнні бальони наповняють тепер виключно лиш воднем (ґазом, з котрого складає ся вода). Ґаз той возять за бальоном в сталевих рурах або т. зв. сталевих фляшках, а наповнюване бальона відбуває ся не довше, як 20 мінут. Австрийскі польні бальони можуть змістити в собі не більше як 600 кубічних метрів водня. А що кожда сталева фляшка містить в собі 34 лїтрів стисненого водня і дає несповна 7 кубічних метрів ґазу, то длятого до одноразового наповненя бальона треба, разом вже з запасом, около 100 фляшок ґазу, котрі возять за бальоном на 5 шестикінних возах. Крім того на окремих возах треба ще везти сам бальон, сїтку до него, човенце, 1000 метрів довгу линву та всякі инші прилади і зброю бальонової компанії, котра складає ся з 3 офіцирів і 60 вояків.

Як видимо з того, бальон воєнний вимагає великої обслуги а вслїд за тим і великих коштів. Яку-ж може він підчас війни робити прислугу? Взглядно досить малу, бо як показали численні проби, роблені в Нїмеччинї, Франциї, Анґлії і Росиї, можна єго досить легко досягнути кулями з пушок, хиба що він стоїть дуже високо. Проби ті показали, що навіть досить маленькі бальони можна ще поцїлити кулею з пушки у висотї 1200 до 1450 метрів, але понад 1500 метрів висоти не досягає бальон вже нїяка куля. При тім показала ся ще й та важна обставина, що подїравлені бальони спадають лиш поволи на землю. Підчас проб в Росиї зроблено в однім бальонї 29 більших і менших дїр, а в другім 12, але мимо того оба спадали лиш дуже поволи.

Бальони дають можність не лиш підойма ти ся в гору, але ще й підносити досить значні тягари, а дійшовши до певної висоти держать ся у воздусї. Коли іменно бальон підойме ся так високо, що воздух у тій висотї має ту саму густоту, що ґаз в бальонї, то не летить вже висше, лиш держить ся тої самої висоти. В дуже рідкім воздусї не міг би чоловік дихати і длятого єсть в бальонї прилад до випусканя ґазу, щоби бальон спадав, а крім того набирає ся до човенця мішків з піском, щоби пісок, коли потреба, висипати і зробити бальон лекшим та пустити єго в гору.

Бальон можна отже після волї пускати то в гору то в долину; однакож найважнїйша річ в тім, щоби можна ним кермувати на боки і летїти не лиш з вітром, але й проти вітру, туди, куди кому захоче ся. Над тим то ломлять собі тепер люди голови і придумують всїлякі способи, але ще доси не придумали нїчого. Тимчасом впали на иншу гадку: замість справдїшних бальонів робити машини, котрими можна би не так лїтати, як може скорше їздити або плавати по воздусї. Суть то машини, котрі держать середину межи крилачами а бальонами. Але заким о них поговоримо, мусимо насамперед придивити ся, в якій спосіб пробовано доси кормувати бальонами у воздусї.

Коли перший Бляншарі в сїчни 1785 р. перелетїв в бальонї через море з Довер в Анґлїї до Кале у Франциї, взялась була людий велика охота придумати такі бальони, котрими можна би догідно кермувати, але відтак борзо ослабла, а віджила на ново, коли Жіффар в 1852 р. придумав бальон до кермованя і 24 вересня того-ж року зробив з ним першу пробу. Бальон Жіффарда був не круглий, як куля, але подовгастий, 44 метри довгий і 2500 кубічних метрів великий. В човенци під бальоном була уміщена мала, парова машина о силї трох коний, котра обертала шрубу, що подібно, як шруба в корабли, мала вшрубовувати ся у воздух і тим способом тягнути човенце, а з ним і цїлий бальон; сама та машина важила около 870 кільоґрамів. Щоби же від машини не займив ся бальон, то не лиш човенце було дуже низько завішене під бальоном, але ще крім того в горі над човенцем була розвішена густа, дротяна сїтка. Бальон, що правда, порушав ся при помочи машини але досить поволи, бо ледви 2 до 3 метри на секунду. При тім ще й не знати, о скілько сам вітер

зголосив ся в тамошнім суді лично почтмайстер з Ток, збаражского повіта, Воляньский і заявив, що спроневірив квоту 600 зр., а 1200 зр. пропало чи украдено єму. Зголосившого ся уміщено в слідчій вязници.

— **Десятилітний злочинець.** З Бродів пишуть: Два шевскі хлопці 14-літний Мищук і 10-літний Дудзец жили від давна з собою в незгоді і часто приходило між ними до бійки. В кінци минувшої суботи, в часі суперечки між ними, коли Мищук кинув на Дудзеца каменем до остреня ножів, скочив тамже розлючений на Мищука, вхопив єго за горло і почав єго шевским ножем різати як курку. Домашна челядь ледве видерла Мищука з рук звірского десятилітного хлопчища Мищука ледве виратовано, бо рана на шиї доходить аж до кости, жили поперетинані, а крім того і череп ушкоджений. Житю Мищука все ще грозить небезпечність. Малого Дудзеца віддано судови.

— **Нещастна пригода.** Станіславівский Курпер доносить: Від кільканайцятьох літ тревае між мешканцями Микитинець під Станіславовом, а властителем більшого господарства в Хриплині і Микитинцях п. Ґ. спір що-до права власности і уживаня лугу над Бистрицею. Мешканці Микитинець, признаючи собі виключне право власности до спірного ґрунту, вийшли минувшого понеділка з сокирами, щоби після попередної ухвали ради громадскої, вирубати корчі на тім лузі. Тому спротивив ся п. Ґ., котрий доказував, що спірний луг належить виключно до него і взивав прибувших, аби уступили з лугу. Однако то візване не принесло успіху, бо селяни взяли ся до рубаня корчів і вигнали службу п. Ґ. Тоді п. Ґ. з стрільбою на рамени війшов між рубаючих і візвав їх острими словами, щоби покинули рубати корчі. Але селяни зажадали, щоби п. Ґ. відложив насамперед стрільбу, а они будуть потім говорити з ним. П. Ґ. не хотів того зробити і війшов між селян, котрі старали ся відобрати єму стрільбу. При тяганині яка настала, випалила стрільба так нещасливо, що один з селян дістав цілий набій шроту понизше черева і за кілька хвиль помер. По переведенім вступнім слідстві увільнено п. Ґ. з слідчої вязниці і він буде відповідати перед судом на вільній стопі.

— **Конокради** розгосподарили ся на добре в Брідщині. Як звідтам пишуть, украдено перед кількома днями п. Мйончиньскому з Палікоров три коні, а день перед тим п. Гнївошеви з Кадлубиск два коні. День перед крадежию і зараз на другий день по крадежи в Палікоровах добували ся злодії до кількох стаен в околици Підкаменя і Залозець. В Дубю добували ся злодії два рази до коний на фільварку і у сьвященика, в Кадлубисках на третий день по крадежи у п. Гнївоша влїз конокрад до стайні місцевого сьвященика і лише завдяки случаеви не забрав коний.

— **Чемні опришки.** Сими днями напало пятьох розбишаків на дорозі з Серраді Фалька в Сицилії на почтовий віз і задержавши єго попросили з низькими поклонами і дуже чемно подорожних, щоби повисїдали з воза та віддали гроші і годинники. Коли се стало ся, запросили опришки подорожних назад до воза, перепросили за перерву в їзді і пожелавши їм щасливої дороги, спокійно віддалили ся. Всї опришки мали лиця пообвязувані чорними хустками.

— **Незвичайні перегони.** На зелїзничім шляху Репени-Мезеріц в Німеччині випав случайно з вагона поїзду один подорожний. Люди, що сиділи з ним разом у вагоні, перестрашили ся і хотіли вже задержати поїзд, коли той подорожний нараз схопив ся з землї і побіг за поїздом. Дігнав єго і скочив на сходи вагона і дістав ся щасливо назад до свого місця, де єго повитано оплесками. Тим подорожним був князь Сольм-Горстмар, поручник уланів ґвардиї. Та се не конче добре сьвідчить о скорости деяких поїздів в Німеччині.

Ц. к. Дирекция руху у Львові доносить, що почавши від 1 січня 1896 будуть переходити на шляху Дрогобич Борислав мішані поїзди ч. 1851, 1852, 1853 і 1854 як також ч. 1859 і 1860 щоденно.

Телеграми.

Відень 19 грудня. З нагоди вчерашних іменин царя відбув ся двірский обід, на котрий між иншими був запрошений також російский амбасадор ґр. Капність.

Константинополь 19 грудня. В Ерзерумі Сівасі і Кайзаріє прийшло до нових розрухів, але правительство турецке завело силою спокій.

Ню-Йорк 19 грудня. Конґрес зволив на управильнене границь Венецуелї 100.000 долярів. Президент Клевленд держить ся старого закона, котрий каже, що ніяка монархія не сьміє мішати ся до справ американьских.

— **Книгарня наукового тов. Ім. Шевченка** у Львові, улиця Академічна ч. 8. продае слідуючі книжкі: Вас. Чайченко. Під хмарним небом, поезиї часть І, 1 зр., Книга казок, поезиї часть ІІ, 60 кр., Твори прозаічні ч. І. 80 кр., ч. ІІ. кр., ч. ІІІ. 80 кр. — Записки Товариства імени Шевченка ч. І, ІІ, ІІІ, IV. по 1 зр.— Тарас Шевченко. „Кобзар" 2 томи 4·50 зр., з пересилкою 5 зр. — Павло Граб. Збірник поезий ч. І. 20 кр., З чужого поля. Переклади 20 кр. — Іван Сурик. Твори, з московского 10 кр. — Олекс. Колесса. Шевченко і Міцкевич 1 зр. — Герінґ-Герасимович. Що то є господарність 30 кр. — Шевченко з бандурою над Дніпром 25 кр. — Осип Маковей: Поезиї ч. І. 20 кр. — Михайло Старицкий. В темнаві драма 20 кр. — Юлий Верне. Подорож довкола землї 50 кр.

был тут помічним. Коли відтак підчас американьскої війни домашної в шїсдесяти роках стали уживати бальонів, віджила ще раз гадка робленя бальонів до кермованя, а вже найбільше причинила ся до того облога Парижа підчас францускo-німецкої війни. В грудни 1870 р. пущено в ночи о 11 год. з Парижа великий бальон, обему 2000 кубічних метрів, а вже на другий день около 2 год. з полудня упав він коло Снегеттен в середній Норвеґії; отже в так короткім часї зробив звиш 1800 кільометрів дороги, значить ся, летів зі скоростию 34 метрів на секунду.

Аж тепер віджила на добре гадка кермованя бальонами, бо можна було припускати, що коли-б їх удало ся відповідно приладити, то можна би їздити ними далеко скорше, як зелїзницями. І дїйстно, сама сила вітру могла би дуже скоро гнати бальонами. На горі Вашінґтон, високій на 1916 метрів, в удільній державі Ню Гемшір Сполучених держав північної Америки зроблено то спостережене, що в тій висоті віе постійно західний вітер дуже часто через цїлих 24 годин з такою силою, що жене по 125 до 140 метрів на секунду. Коли-б так в той вітер дістав ся бальон, то міг би дуже легко за 24 годин перелетіти з Америки до Анґлії. Та скорість вітру високо у воздусї стала ся отже заохотою до дальших придумувань способів кермованя бальонами. Ще в 1872 р. придумав був Француз Діпій де Льом бальон, котрий виглядав так, як коли-б н. пр. зложити дві миски горі дном одну на другу. Під тим бальоном була уміщена в човенцї велика шруба, котрою мусїло врутити аж 8 людий. Розуміє ся, що такий бальон був ще менше придатний до воздушної плавби. В початках вісімдесятих років зладив був знову Тісандіє бальон, в котрім до порушуваня шруби ужив сили електричної. За єго приміром пішли були францускі воздухоплавці Ренар і Кребс, котрі в 1884 зробили величезний бальон і так само ужили до кермованя сили електричної, з тою лиш ріжницею, що їх прилад до робленя сили електричної був далеко лекший, як у Тісандієра. Сам бальон мав вид величезного циґара, на однім кінци грубшого, на другім тоншого, а під бальоном було причіплене човенце мало що не так само довге, як сам бальон. Ренар і Кребс були того погляду, що бальон повинен би так само летїти у воздусї, як пливе корабель по воді і длятого зробили передну часть бальона тончою і кінчастою, щоби она могла тим ліпше пороти воздух, а задну часть зробили грубшою і ширшою та й так само, як в корабли умістили там шрубу. Перша проба з тим бальоном о стілько удала ся, що він порушав ся з скоростию 6 метрів на секунду, але все-таки надавав ся добре до кермованя. Про сей бальон говорено і писано свого часу дуже богато, але остаточно сам Ренар сказав, що такою машиною, яка би потрібна, щоби можна кермувати бальоном, можна скорше порушати якийсь инший прилад до лїтаня.

В послїдних часах зроблено у Франциї бальон 70 метрів довгий а 13 метрів в промірі широкий, котрий порушають величезні шруби, але проби, які з ним роблено, держать ще в тайнї. Наконець треба ще згадати, що проф. Вельнер в Бернї на Мораві придумав такий бальон, котрий мае вид клина і есть заразом і шрубою.

На тім стоїть нинї кермоване бальонів. Як видимо, розходило ся тут головно о то, щоби бальон порушати шрубою і кермувати ним подібно як кораблем, до чого силу мала би давати якась парова або електрична машина. То доси не удало ся, а натомість виринула гадка робити т. зв. парові орли або аероплани.

(Дальше буде).

Надіслане.

Правда, вістник полїтики, науки і письменства виходити ме з новим роком 1896 раз в тиждень кождої пятниці в обємі одного аркуша. Ціна в Австриї річно: 4 р., піврічно 2 р., чвертьрічно 1 р. за границею (задля значних коштів пересилки) річно 8 рубл., піврічно 4 рубл.

Щоби управильнити наклад, просимо о скорі замовленя, а передплату просимо надсилати перед новим роком, вглядно перед почином нового чвертьрочя. При сїй нагоді просимо о присилку залеглих належитистий, які виписані на адресї.

Осьмий рік стоїть наш вістник на сторожи україньско-рускої національної ідеї і культурного розвитку україньско-руского народу і після спроможности, серед трудних і невідрадних обставин заступае інтереси України-Руси, а жива участь в обороні сих інтересів, яку проявляли наші письменники нашого вістника з усїх оторін України-Руси, засьвідчае потребу істнованя нашого вістника.

Відповідно потребам і домаганям які проявляли ся з ріжних чторін України-Руси, перемінили ми сторік наш місячник на двотиждневник, щоб сим способом дати спроможність нашим письменникам як і читачам до частїйшої обміни гадок. Полїтична блуканина і затемнюване ясного ідеалу народного україньско-руского, до чого всякі люди і сьвідомо і несьвідомо прикладають свої руки, вкладае на нас тим більший обовязок, пильнувати сеї справи і тому ми рішили ся вістник наш зробити письмом тижневим без підвисшеня передплати, хоч наклад видавництва тим збільшить ся. Робимо се в тій певній надії, що земляки наші з усїх сторін України-Руси щиро підопруть наші змагання не тільки материяльними засобами, але й письменною підмогою. Просимо особливо надсилати нам вісти про житє-бутє нашого народу і всякі прояви, змаганя та перепони на сїм полї з усїх сторін України-Руси, шоб вістник наш був повною лїтописею змагань і розвитку національно-полїтичного і культурного всего україньско-руского народу. — *Ред. Правди.*

Пошукуесь Дяка,

котрий би міг свое дотеперішне поведене виказати сьвідоцтвами і обняти від Нового року писарку громадску а дяківство від проводів, на случай же заснованя крамниці, щоби міг обняти і цїлий заряд тої-ж. (Писарка 90 зр., дяківство 24 зр., а нагорода за веденє крамниці після умови). Убігатись можуть лиш ті, що дали би тому всему раду. Першенство мають жонаті. Зголошувати ся належить письменно до Уряду парохіяльного в Молод'кові, почта Надвірна.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.